

N:o 209.

Af herr G. Elowson, om skrifvelse till Kongl. Maj:t i fråga om ändrade villkor för utbetalning af anslaget till lönebidrag åt lärare i slöjd vid folkskolorna.

Med anledning deraf, att Kongl. Maj:t uti sin till sistlidna års riksdag aflåtna nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof hade äskat en förhöjning af förslagsanslaget till lönebidrag åt lärare i slöjd vid folkskolorna, framlade jag för samma års Riksdag uti motion n:o 29, till hvilken jag vördsamt anhåller få hänvisa, ett förslag till ändring uti vilkoren för användningen af detta anslag. Beträffande sagda villkor är genom kongl. kungörelsen den 11 september 1877 angående anslag för beredande af undervisning i slöjd åt i skolåldern varande barn föreskrifvet, bland annat, »att skoldistrikt, som genom intyg af vederbörande folkskoleinspektör visar sig hafva på ändamålsenligt sätt anordnat undervisning i slöjd för gossar under minst fyra timmar i veckan utan att undervisning i folkskolans läseämnen derigenom eftersättes, må af statsmedel, för så vidt det beviljade anslaget dertill lemna tillgång, för hvarje skola erhålla ett årligt understöd af 75 kronor.»

Enligt den ursprungliga kungörelsens ordalydelse skulle ansökningar om förutnämnda statsbidrag genom domkapitlen insändas till Kongl. Maj:t. Sedermera har en förändring derutinnan inträdt. Den 26 oktober 1883 utfärdades nemligen dels särskilda stadganden i berörda afseende för Stockholms stad, dels en kongl. kungörelse, enligt hvilken dylika ansökningar från

skoldistriktet skulle från och med år 1884 af Kongl. Maj:ts befallningshafvande till pröfning upptagas.

Vid tillämpningen af föreskrifterna uti 1877 års kungörelse hafva olika åsikter gjort sig gällande, antagligen därför att grunden för anslaget fördelning är angifven genom det sväfvande begreppet »skola». Exempelvis må angående dessa olika tolkningar följande omnämnas. Inom vissa län sker tillämpningen af de gifna stadgandena så, att, om barn, tillhörande samma folkskola, äro för undervisning i slöjd indelade i grupper, likväl endast 75 kronor erhållas i statsbidrag. I andra län åter har beviljats ett anslag af allmänna medel, uppgående till 75 kronor för hvarje grupp, åt hvilken meddelats slöjdundervisning. Vidare har åtminstone i ett län anslag af 150 kronor beviljats för en lärare, som, anställd vid en på två stationer flyttande folkskola, medelat slöjdundervisning 8 timmar i veckan på hvarje station, under den tid, skolan varit på den stationen i gång.

En för lönebidragets bestämmande lämpligare grund än den obestämda uttrycket »skola» torde vara »slöjdskola» eller »slöjdgrupp». Fastställer man det i 1877 års kungörelse förekommande uttrycket »skola» såsom liktydigt med »folkskola», så härflyta derur åtskilliga svårigheter. Dels blir den grund, enligt hvilket lönebidraget bestämmes, vacklande, enär det förefinnes en olikhet i sättet att beräkna skolornas antal, dels innebär föreskriften att låta lönebidraget utgå efter antalet folkskolor, inom hvilka slöjden förekommer såsom undervisningsämne, en frestelse för vissa skoldistrikt att till vinnande af ett högre understöd för slöjdundervisningen föredraga en skolorganisation, som i afseende på läseämnena är ifrån pedagogisk synpunkt mindre tillfredsställande. Dessa svårigheter skulle emellertid undvikas, om man uppställde en grund, som på ett mera ändamålsenligt sätt än den nuvarande låte statsunderstödet för undervisningen i slöjd verka till uppmuntran för just denna undervisning. Ett anslag, som afser främjande af händighet i slöjd, torde rättast böra utgå icke efter antalet folkskolor utan efter det antal grupper af folkskolebarn, åt hvilka nöjaktig slöjdundervisning meddelas.

Enär min till förra Riksdagen afgifna motion stod i sammanhang med en af Kongl. Maj:t äskad anslagshöjning, remitterades densamma till statsutskottet. Uti sitt utlåtande n:r 9, sid. 35—38, redogör utskottet för Kongl. Maj:ts proposition angående den ifrågasatta anslagshöjningen och anför det hufvudsakliga innehållet i min nyssnämnda motion, hvarefter utskottet tillägger: »Hvad åter angår den i ämnet väckta motionen har utskottet, då utredning saknas, hurudana verkningarne af de af motionären förordade förändringarne i nu gällande vilkor för ifrågavarande statsbidrags erhållande

skulle blifva, särskildt med afseende å statsverkets kostnader, icke ansett sig kunna i frågans nuvarande skick tillstyrka Riksdagen att bifalla motionärens förslag.» Då utskottet alltså motiverat sitt afstyrkande af min hemställan dermed, att utredning af de verkningar, som skulle uppkomma ur ett bifall till sagda hemställan, saknades, och en sådan utredning näppeligen torde kunna verkställas annorlunda än på föranstaltande af Kongl. Maj:t, har jag funnit mig böra förnya min framställning i en sådan form, att deraf kunde föranledas en Riksdagens skrifvelse angående det berörda ärendet till Kongl. Maj:t.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anföra, tillåter jag mig vördsamt hemställa, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla,

det Kongl. Maj:t täcktes efter förutgången utredning taga i öfvervägande, huruvida icke en ändring i kongl. kungörelsen den 11 september 1877 angående anslag för beredande af undervisning i slöjd åt i skolåldern varande barn lämpligen borde i fråga om villkoren för nämnda anslags utbetalning beslutas i sådant syfte, att det ifrån staten utgående bidraget skulle beräknas efter slöjdgrupper, att en slöjdgrupps omfattning blefve inom vissa gränser fastställd, att för hvarje af vederbörligt antal gossar bestående slöjdgrupp, som undervisades minst fyra timmar i veckan under åtta månader, måtte likasom hittills erhållas ett årligt understöd af 75 kronor, samt att jemväl för hvar och en slöjdgrupp, omfattande det fastställda antalet gossar, hvilka undervisades minst fyra timmar i veckan under fyra månader af året, kunde erhållas ett lönebidrag af 37 kronor 50 öre.

Om remiss till något af kammarens tillfälliga utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 28 februari 1890.

Gullbr. Elowson,

Riksdagsman för Karlstad och Filipstad.